

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO ZAŠTITE OKOLIŠA
I ENERGETIKE

10000 Zagreb, Radnička cesta 80
Tel: 01 / 3717 111 fax: 01 / 3717 149

Uprava za procjenu utjecaja na okoliš
i održivo gospodarenje otpadom
Sektor za procjenu utjecaja na okoliš
i industrijsko onečišćenje

KLASA: UP/I 351-03/17-08/243
URBROJ: 517-06-2-1-2-17-11
Zagreb, 21. rujna 2017.

Ministarstvo zaštite okoliša i energetike na temelju članka 84. stavka 1. Zakona o zaštiti okoliša („Narodne novine“, broj 80/13, 153/13 i 78/15), članka 27. stavka 1. Zakona o zaštiti prirode („Narodne novine“, broj 80/13) i članka 5. stavka 3. Uredbe o procjeni utjecaja zahvata na okoliš („Narodne novine“, broj 61/14 i 3/17), članka 129. Zakona o općem upravnom postupku (Narodne novine, broj 47/09) na zahtjev nositelja zahvata Hrvatske šume d.o.o. sa sjedištem u Zagrebu, Ulica kneza Branimira 1, nakon provedenog postupka ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš, donosi

R J E Š E N J E

- I. Poništava se Rješenje Ministarstva zaštite okoliša i energetike (KLASA: UP/I 351-03/16-08/164, URBROJ: 517-06-2-1-1-17-9 od 10. siječnja 2017.) kojim je nakon provedenog postupka ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš utvrđeno da za zahvat, razminiranje i obnova šuma i šumskog zemljišta u zaštićenim područjima u dunavsko-dravskoj regiji u pet cjelina: „JU Park prirode Kopački rit“, „Desna obala rijeke Drave“, „Dravica-I“, „Veliko polje-Biljski rit“ i „Bezdan-Topolnik“, nije potrebno provesti postupak procjene utjecaja na okoliš uz primjenu propisanih mjera zaštite okoliša i nije potrebno provesti glavnu ocjenu prihvatljivosti za ekološku mrežu.**
- II. Za namjeravani zahvat, razminiranja, obnove i zaštite šuma i šumskog zemljišta u zaštićenim i NATURA 2000 područjima u dunavskoj-dravskoj regiji, „Projekt Naturavita“, nije potrebno provesti postupak procjene utjecaja na okoliš.**
- III. Za namjeravani zahvat, razminiranja, obnove i zaštite šuma i šumskog zemljišta u zaštićenim i NATURA 2000 područjima u dunavskoj-dravskoj regiji, „Projekt Naturavita“, nije potrebno provesti glavnu ocjenu prihvatljivosti za ekološku mrežu.**
- IV. Ovo rješenje prestaje važiti ako nositelj zahvata, Hrvatske šume d.o.o. sa sjedištem u Zagrebu, Ulica kneza Branimira 1, u roku od dvije godine od dana izvršnosti rješenja ne podnese zahtjev za izdavanje lokacijske dozvole, odnosno drugog akta sukladno posebnom zakonu.**

- V. Važenje ovog rješenja, na zahtjev nositelja zahvata, Hrvatske šume d.o.o. sa sjedištem u Zagrebu, Ulica kneza Branimira 1, može se jednom produžiti na još dvije godine uz uvjet da se nisu promijenili uvjeti utvrđeni u skladu sa zakonom i drugi uvjeti u skladu s kojima je izdano rješenje.
- VI. Ovo rješenje objavljuje se na internetskim stranicama Ministarstva zaštite okoliša i energetike.

O b r a z l o ž e n j e

Nositelj zahvata, Hrvatske šume d.o.o. sa sjedištem u Zagrebu, Ulica kneza Branimira 1, sukladno odredbama članka 82. Zakona o zaštiti okoliša i članka 25. stavka 1. Uredbe o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (u daljnjem tekstu: Uredba), podnio je 31. srpnja 2017. godine Ministarstvu zaštite okoliša i energetike (u daljnjem tekstu: Ministarstvo) zahtjev za provedbu postupka ocjene o potrebi procjene utjecaja na okoliš razminiranja, obnove i zaštite šuma i šumskog zemljišta u zaštićenim i NATURA 2000 područjima u dunavskoj-dravskoj regiji, „Projekt Naturavita“. Uz zahtjev je priložen Elaborat zaštite okoliša koji je u srpnju 2017. godine izradio ovlaštenik, Zelena infrastruktura d.o.o. sa sjedištem u Zagrebu, Fallerovo šetalište 22, koji ima suglasnost Ministarstva za izradu dokumentacije za provedbu postupka ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš (KLASA: UP/I 351-02/16-08/06, URBROJ: 517-06-2-1-1-16-4 od 3. studenog 2016. godine). Voditeljica izrade Elaborata je Sunčana Bilić, dipl.ing.agr.-ur.kraj.

Pravni temelj za vođenje postupka ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš su odredbe članka 78. stavka 1. Zakona o zaštiti okoliša i odredbe članaka 24., 25., 26. i 27. Uredbe. Naime, za zahvate iz točke 12. *Drugi zahvati za koje nositelj zahvata radi međunarodnog financiranja zatraži ocjenu o potrebi procjene utjecaja na okoliš* Priloga II. Uredbe, ocjenu o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš provodi Ministarstvo. Osim navedenog, člankom 27. stavkom 1. Zakona o zaštiti prirode, utvrđeno je da se za zahvate za koje je određena provedba ocjene o potrebi procjene utjecaja na okoliš provodi prethodna ocjena prihvatljivosti za područje ekološke mreže u okviru postupka ocjene o potrebi procjene. Postupak ocjene se provodi jer nositelj zahvata planira aktivnosti kojim će se zaštititi šume i šumsko zemljište u zaštićenim područjima te podići svijest stanovništva o očuvanju prirode, okoliša i šumskih ekosustava. U odnosu na provedeni postupak ocjene o potrebi procjene utjecaja na okoliš razminiranja i obnove šuma i šumskog zemljišta u zaštićenim područjima u dunavskoj-dravskoj regiji, a za koji je ovo Ministarstvo donijelo Rješenje 10. siječnja 2017. (KLASA: UP/I 351-03/16-08/164, URBROJ: 517-06-2-1-1-17-9), u kojem je odlučilo da nije potrebno provesti procjenu, niti Glavnu ocjenu, ovim projektom i priloženim Elaboratom zaštite okoliša detaljnije su sagledani utjecaji na sastavnice i opterećenja okoliša, pr. ekološku mrežu, zaštićena područja, bioraznolikost, vode, klimatske promjene, šume, lovstvo.

O zahtjevu nositelja zahvata za pokretanjem postupka ocjene o potrebi procjene utjecaja na okoliš sukladno članku 7. stavku 2. točki 1. i članku 8. Uredbe o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša („Narodne novine“, broj 64/08), na internetskoj stranici Ministarstva objavljena je 2. kolovoza 2017. godine informacija o zahtjevu za provedbu postupka ocjene o potrebi procjene utjecaja na okoliš razminiranja, obnove i zaštite šuma i šumskog zemljišta u zaštićenim i NATURA 2000 područjima u dunavskoj-dravskoj regiji, „Projekt Naturavita“ (KLASA: UP/I 351-03/17-08/243, URBROJ: 517-06-2-1-2-17-2 od 31. srpnja 2017. godine).

U dostavljenoj dokumentaciji (Elaboratu zaštite okoliša) navedeno je, u bitnom, sljedeće: *Predmetni zahvat obuhvaća: čišćenje šuma i šumskog zemljišta od minsko-eksplozivnih sredstava (MES) i neeksplozivnih ubojnih sredstava (NUS); obnovu šuma i šumskog zemljišta; unaprjeđenje protupožarne zaštite šuma održavanjem postojećih protupožarnih prosjeka, obnovom i održavanjem zapuštenih protupožarnih prosjeka; edukacijsko-turističku infrastrukturu; potrebna istraživanja, praćenja i analize radi pripreme projekata zaštite voda i o vodama ovisnih ekosustava; edukaciju i podizanje razine svijesti stanovnika kao i informiranje javnosti o svim aspektima projekta.*

Lokacija zahvata je u Osječko-baranjskoj županiji na području Grada Osijeka i općina Petrijevci, Bilje, Darda i Erdut na ukupnoj površini od 170,4 km². Predmetni zahvat rubno će zahvatiti naselja Darda, Mece, Bilje, Kopačevo, Tvrđavica, Podravlje, Josipovac, Višnjevac, Osijek, Nemetin, Sarvaš i Bijelo Brdo, ali ni jedno naselje se ne nalazi na područjima na kojima su planirane pojedine aktivnosti. Objekti naselja Tvrđavica, Podravlje, Nemetin, Bilje i Kopačevo nalaze se na udaljenosti od oko 100 do oko 500 m. Stanovništvo ovih naselja vezano je uz područje zahvata različitim interesima, od gospodarskih do rekreativnih.

Zahvat se nalazi unutar područja grupiranog tijela podzemnih voda CDGI_23 ISTOČNA SLAVONIJA – SLIV DRAVE I DUNAVA i 17 površinskih vodnih tijela.. Prema procjeni stanja, kemijsko, količinsko i ukupno, stanje tijela podzemnih voda ocijenjeno je dobrim. Površinska vodna tijela (CDRI0001_002 Dunav, CDRN002_001 Drava, CDRN002_002 Drava, CDRN009_001 Vučica, CDRN0035_001 Hulovski kanal, CDRN0042_001 Stara Drava – Bilje, CDRN0060_001 Sifonski kanal, CDRN0168_001 Halašica kanal, CDLN004 Ribnjak Podunavlje) u nezadovoljavajućem su stanju, u pravilu zbog narušavanja stanja hidromorfoloških i bioloških parametara. Vodna tijela CDRN0028_001 Vemeljski Dunavac, CDRN0044_001 Stara Drava, CDRN0052_001 Barbara Kanal, CDRN0135_Crni Fok, CDRN0209_001 Stara Drava Sarvaš – Bijelo Brdo – Aljmaš, CDRN0216_001 Kanova Bara, CDLN006 Kopačevsko jezero i CDLN007 Sarvaš bara su u dobrom ili vrlo dobrom stanju prema svim parametrima. Cijelo područje zahvata je smješteno u zoni opasnosti od poplava s malom vjerojatnosti pojavljivanja. Zahvat na svom rubnom dijelu ulazi u III. zonu sanitarne zaštite voda izvorišta Bilje – Konkološ i izvorišta Crpilište Vinogradi unutar kojih su predviđene aktivnosti obnove šumskih staništa te obnove i izgradnje šumske protupožarne infrastrukture. Unutar područja zahvata na rijeci Dravi nalazi se rezervno crpilište Pampas.

Šumska vegetacija (49,06 ha) i močvarna zemljišta (33,03 ha) najzastupljenije su kategorije korištenja zemljišta. Slijede poljoprivredne površine (11,77 ha), vode (5,96 ha) i izgrađene površine (0,18 ha).

Šest županijskih lovišta i jedno državno lovište smješteno je na području zahvata. Lovišta su otvorenog tipa, tj. omogućena je nesmetana dnevna i sezonska migracija dlakave i pernate divljači (jelen obični, srna obična, divlja svinja, obični zec, fazan-gnjjetlovi, trčka skvržulja, čagalj, lisica, jazavac i druge).

Na području zahvata dominiraju stanišni tipovi vlažne livade Srednje Europe (1.640,4 ha, 45,24%), te poplavne šume vrba i poplavne šume topola (1.551,32 ha, 42,78%).

Kopački rit predstavlja najznačajnije mrjestilište riba Dunava i Drave u srednjem dijelu Dunavskog

sliva. Stoga se čitavo područje tradicionalno koristilo u svrhu ribarenja. Zabilježeno je ukupno 44 vrsta riba, 11 vrsta vodozemaca, 10 vrsta gmazova, 297 vrsta ptica i 55 vrsta sisavaca.

Zahvat obuhvaća 5 projektnih cjelina koje se nalaze unutar granica triju zaštićenih područja: Regionalnog parka Mura-Drava, Parka prirode Kopački rit te Posebnog zoološkog rezervata Kopački rit.

Područja ekološke mreže koja se nalaze unutar ili u blizini područja obuhvata projekta su: Donji tok Drave (HR2001308), Dunav – Vukovar (HR2000372), Kopački rit (HR2000394), Biljsko groblje (HR2000728) i Podunavlje i donje Podravlje (HR1000016).

Područje obuhvata zahvata pripada široj prirodno-geografskoj regiji Istočne Hrvatske izrazito ravničarskih obilježja, odnosno području nizinskog, ravničarskog dijela geografske cjeline

Baranje. Prema tome, najveći dio promatranog područja karakterizira jednoličan nizinski reljef u kojem prevladavaju naplavne (aluvijalne) ravni, riječne terase i fluvio-močvarne nizine. Važnu ulogu u formiranju i današnjem izgledu navedenog područja imali su riječni tokovi Dunava i Drave, te njihovi pritoci, pri čemu su ocjedita područja (riječne terase i lesne zaravni) bila najpogodnija za naseljavanje i bavljenje poljoprivredom. Stoga je i prirodna vegetacija područja najvećim dijelom izmijenjena pod antropogenim utjecajem, odnosno uslijed širenja poljoprivrednih površina i naselja. Od nekadašnjeg prirodnog vegetacijskog pokrova, samo su u naplavnim ravnima mjestimično sačuvani veći kompleksi šuma, dok su viši ocjeditiji dijelovi terasa, zaravni, Banske kose i Daljske planine pretvoreni u otvorene agrarne površine.

Unutar granica obuhvata zahvata nalazi se nekoliko evidentiranih i zaštićenih kulturnih dobara, no pri tome se ni jedno kulturno dobro ne nalazi na područjima na kojima su planirane aktivnosti. Tek dva zaštićena pojedinačna nepokretna kulturna dobra / arheološka nalazišta, nalaze u blizini površina za razminiranje, odnosno površina koje su predviđene za biološku obnovu šuma: arheološko nalazište „Rimska cesta“ (oznaka dobra: Z-3638) i arheološko nalazište „Suvatovo“ (oznaka dobra: Z-6400).

Zahvat će se provoditi kroz sljedeće aktivnosti:

1. **Razminiranje šuma i šumskog zemljišta:** Razminiranje će se provesti na površini od 27,53 km², a odnosi se na šume i šumska zemljišta kojima gospodare Hrvatske šume d.o.o. i to unutar Parka prirode Kopački rit (oko 8,16 km²) i Regionalnog parka Mura-Drava (19,37 km²). Za detekciju MES-a koristit će se dvije metode: ručna detekcija mina i kombinacija strojeva za pripremu površina za razminiranje i ručne detekcije mina. Pri kombinaciji strojeva i ručne metode određena površina se obrađuje alatom na strojevima (lanci i udarači) do projektirane dubine od 20 cm i priprema se za ručnu detekciju. Uništavanje MES-a i NUS-a i njihovih dijelova obavljat će se uništavanjem detonacijom i spaljivanjem. Lokacije za uništavanje MES-a i NUS-a odabrat će se prema pravilima struke, a izvan područja vezanih uz ciljeve zaštite Područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove (POVS) i Područja očuvanja značajna za ptice (POP). Sva sredstva koja nisu opasna za pomicanje, prijevoz i ubojita sredstva bez upaljača, uništavaju se u fugasama (prirodne ili iskopane rupe dubine 80-100 cm).

Površina koju se planira razminirati sastoji se od 79 poligona, grupiranih u 5 cjelina: Javna ustanova Park prirode Kopački rit, Desna obala rijeke Drave, Dravica – I, Veliko polje – Biljski rit i Bezdan – Topolik. Na cjelini 1 razminiranje će se provoditi isključivo uz primjenu metode ručne detekcije mina jer se ta cjelina nalazi na području gdje je strogo zabranjena uporaba strojeva za pripremu površina. Na cjelini 1 svi radovi se obustavljaju od 1. siječnja do 15. srpnja, u vrijeme gniježđenja ptica te od 1. rujna do 30. rujna, odnosno u vrijeme rike jelena. Na području cjeline 1 zabranjene su sve radnje u krugu 500 metara od gnijezda orla štekavca (*Haliaeetus albicilla*), stepskog sokola (*Falco cherrug*), crne rode (*Ciconia nigra*) te kolonije ptica od 1. siječnja do 15. srpnja. Na cjelinama 2-5 razminiranje će se provoditi primjenom isključivo ručne metode detekcije mina u vrijeme gniježđenja ptica od 1. ožujka do 15. srpnja, na cjelinama 2-5, izvan sezone gniježđenja ptica (a koja traje od 1. ožujka do 15. srpnja) razminirat će se, gdje je to uvjetovano, ručnom detekcijom mina, a na ostalim površinama u kombinaciji strojeva za pripremu površina s ručnom detekcijom mina. Na području cjelina 2-5 zabranjeno je provoditi radove u zoni od 100 m oko stabla na kojem se nalazi gnijezdo štekavca u razdoblju od 1. siječnja do 15. srpnja te u zoni od 100 oko stabla s gnijezdom crne rode i orla kliktaša u razdoblju od 1. travnja do 15. kolovoza. Na području cjelina 1-5 zabranjeno je provoditi radove u pojasu od 20 m uz obale stajačica i tekućica od 15. ožujka do 15. kolovoza, ako se ondje nalaze gnijezda patke kreketaljke (*Anas strepera*), divlje patke (*Anser anser*) i patke gogoljice (*Netta rufina*). Na svim cjelinama prije ulaska na područje radova treba temeljito očistiti opremu, mehanizaciju i transportna sredstva kako bi se spriječio unos i širenje invazivnih vrsta. Tijekom obavljanja poslova razminiranja izbjegavat će se razdoblja kada su objekti poput kanala, rovova i bunkera

puni vode, a radovi će se izvoditi kada površinskih voda u njima nema ili kada je količina vode minimalna.

2. **Obnova šuma i šumskog zemljišta:** Pripremni šumsko-uzgojni radovi obavljat će se na 1021,12 ha, a obuhvaćaju tri gospodarske jedinice: Osječke podravske šume, Kopačevske podunavske šume i Darđanske šume. Ovi radovi uključuju čišćenje od korovne vegetacije, grmlja, predrasta i stranih invazivnih vrsta koje onemogućavaju rast posađenih sadnica. Predložene tehnologije izvođenja radova su ručna i gdje je to prihvatljivo strojna priprema koja se kombinirano izvodi na cijeloj površini koja se priprema za sadnju zavičajnih vrsta šumskog drveća. Odabrana tehnologija je u skladu sa stanjem na terenu, tamo gdje se radi o drvenastim vrstama koje su promjera više od 10 cm potrebno ih je ručno ukloniti uz upotrebu motornih pila, pri čemu se neće uklanjati panjevi iz tla. Nakon izvršenih pripremnih radova planira se posaditi sadnice bijele vrbe na 320 ha, crne topole na 226 ha, bijele topole na 33 ha, hrasta lužnjaka na 316 ha i poljskog jasena na 126 ha. Sadnice potrebne za provođenje ove aktivnosti proizvest će se u rasadnicima Hrvatskih šuma, čime će se postići, između ostalog, i zaštita genetske raznolikosti, kao i sigurnost da se radi o autohtonom sadnom materijalu s obzirom da se radi o područjima Natura 2000. Njega novopodignutih sadnica obavit će se uklanjanjem korova i druge nepoželjne vegetacije. Kod sadnica posađenih tijekom druge i treće godine trajanja zahvata njega će se obaviti dva puta i to za vrijeme prve i druge vegetacije nakon sadnje. Kod sadnica posađenih četvrte godine trajanja zahvata njega će se obaviti jednom tijekom prve vegetacije nakon sadnje. Tehnologije odabrane za provođenje radova njege su njega okopavanjem i njega pomlatka. Zaštita novopodignutih šumskih sastojina se planira provesti na nekoliko načina: zaštita trskom (na 63 ha) i polipropilenskim biorazgradivim štitnicima (na 0,48 ha) te zaštita privremenim zaštitnim ogradama na ukupnoj dužini od 73 km (širine okna 20 x 20 cm).

Obnova rijetkih i ugroženih livada uklanjanjem drvenaste vegetacije predviđena je na površini od 100 ha stanišnog tipa *Cnidion dubii*. Na području cjeline 1 svi radovi se obustavljaju od 1. siječnja do 15. srpnja, u vrijeme gniježđenja ptica te od 1. rujna do 30. rujna, odnosno u vrijeme rike jelena. Na području cjelina 2-5 zabranjeno je uklanjanje vegetacije u vrijeme gniježđenja ptica (od 1. ožujka do 15. srpnja). Na području cjeline 1 zabranjene su sve radnje, uključujući šumarske, u krugu od 500 metara od gnijezda orla štekavca (*Haliaeetus albicilla*), stepskog sokola (*Falco cherrug*), crne rode (*Ciconia nigra*) te kolonije ptica od 1. siječnja do 15. srpnja. Na području cjelina 2-5 zabranjeno je provoditi radove u zoni od 100 m oko stabla na kojem se nalazi gnijezdo štekavca u razdoblju od 1. siječnja do 15. srpnja te u zoni od 100 m oko stabla s gnijezdom crne rode i orla kliktaša u razdoblju od 1. travnja do 15. kolovoza. Obnovu šume u zoni od 100 metara oko stabla na kojem se nalazi gnijezdo štekavca će se provoditi nakon što je gnijezdo neaktivno pet godina, a ako se gnijezdo nalazi u sastojinama starijim od 140 godina, obnovu na cijeloj površini će se provoditi nakon utvrđenog postojanja alternativnog gnijezda. Na području cjelina 1-5 zabranjeno je provoditi radove u pojasu od 20 m uz obale stajačica i tekućica od 15. ožujka do 15. kolovoza, ako se ondje nalaze gnijezda patke kreketaljke (*Anas strepera*), divlje patke (*Anser anser*) i patke gogoljice (*Netta rufina*). Prije ulaska na područje radova treba temeljito očistiti opremu, mehanizaciju i transportna sredstva, kako bi se spriječio unos i širenje invazivnih vrsta; prilikom izvođenja radova njege i zaštite, kao i proreda, posebnu pažnju potrebno je posvetiti temeljitom uklanjanju stranih invazivnih vrsta, sve dok mlada šumska sastojina ne zatvori sklop. Prije uklanjanja invazivnih stranih biljnih vrsta tijekom provedbe zahvata potrebno je, u suradnji s odgovarajućim stručnjakom (biologom), definirati odgovarajuću metodologiju i postupak uklanjanja za svaku pojedinu invazivnu stranu biljnu vrstu. Kako bi definirana metodologija i postupak obuhvatili sve invazivne vrste područja zahvata, prije provedbe aktivnosti potrebno je istražiti invazivne strane biljne vrste prisutne u obuhvatu zahvata.

3. **Obnova i izgradnja šumske protupožarne infrastrukture:** Održavanje postojećih protupožarnih prosjeka planira se na ukupno 503,34 ha postojećih protupožarnih prosjeka, od čega je uz projekt vezano 41,95 ha postojećih protupožarnih prosjeka, što u četiri sezone iznosi 167,78 ha. Ovim zahvatom će se istovremeno ukloniti i značajan dio stranih invazivnih biljnih vrsta (*Amorpha fruticosa*), čime će se smanjiti rasprostranjenost i potencijal njihova širenja. Tehnologija održavanja protupožarnih prosjeka uključuje obradu površinskog sloja tla strojem (tanjuranje).

Obnovom i održavanjem zapuštenih protupožarnih prosjeka provest će se postupci i radnje u cilju obnove i održavanja zapuštena mreže protupožarnih prosjeka. Osim čišćenja koje predstavlja uklanjanje biljnog materijala u sloju prizemnog rašća u cilju smanjenja požarnog opterećenja, svrha ove aktivnosti je i istovremeno omogućavanje prolaska motriteljsko-dojavne službe u sklopu preventivne zaštite šuma od požara. Ovim zahvatom se istovremeno uklanja značajan dio stranih invazivnih biljnih vrsta (*Amorpha fruticosa*), čime će se smanjiti rasprostranjenost i potencijal njihova širenja. Na projektnom području planira se osnovati i održavati ukupno 65,22 ha novih protupožarnih prosjeka, što uključuje uklanjanje pojedinih stabala na trasi buduće prosjeke strojno (motorna pila), čišćenje i sasijecanje zeljaste i grmolike drvenaste vegetacije strojem (sitnilicom) te obradu površinskog sloja tla slojem (tanjuranje).

Obnova, izgradnja i održavanje zapuštenih protupožarnih prosjeka s elementima šumske ceste (PPsEŠC) planira se na ukupno 32,98 km prosjeka širine 4-15 m. Prilikom radova maksimalno će se koristiti trase već postojećih šumskih prosjeka kako bi se što manje uklanjala drvenasta i druga vegetacija. Izbjegavat će se depresije, bare i vodotoci, a u slučajevima gdje je to nemoguće izbjeći predviđet će se ugradnja cijevnih propusta sa svrhom nesmetanog cirkuliranja površinskih voda. Nije predviđen iskop odvodnih kanala, nego će se voda ovisno o nivou nesmetano rasprostirati terenom. Redovitim održavanjem također će se smanjiti rasprostranjenost i potencijal širenja stranih invazivnih biljnih vrsta (*Amorpha fruticosa*).

Planirana rekonstrukcija postojećih mostova predviđena je na četiri lokacije: most na PPsEŠC Tvrđavica – Darda preko melioracijskog kanala Barbara (most od metalne konstrukcije s gazištem od željezničkih pragova); most na PPsEŠC u šumskom predjelu Čošak šume preko kanala Sifonska linija – sjeverni dio Posebnog zoološkog rezervata Kopački rit (drveni most); most na PPsEŠC u šumskom predjelu Nađhat preko kanala Nađhat (Mujin most – drveni most); most preko vodotoka starog rukavca rijeke Drave – Halaševo (drveni most). Mostovi će se oblikovati na način kojim se neće utjecati na vodene površine koje premošćuju.

Planirana izgradnja 40 protupožarnih promatračnica izvest će se, između ostalog, na sljedeći način: na cjelini 1 svi radovi se obustavljaju od 1. siječnja do 15. srpnja, u vrijeme gniježdenja ptica te od 1. rujna do 30. rujna, odnosno u vrijeme rike jelena; na području cjelina 2-5 zabranjeno je uklanjanje vegetacije u vrijeme gniježdenja ptica (od 1. ožujka do 15. srpnja); na području cjelina 1 zabranjene su sve radnje, uključujući šumarske, u krugu od 500 metara od gnijezda orla štekavca (*Haliaeetus albicilla*), stepskog sokola (*Falco cherrug*), crne rode (*Ciconia nigra*) te kolonije ptica od 1. siječnja do 15. srpnja; na području cjelina 2-5 zabranjeno je provoditi radove u zoni od 100 m oko stabla na kojem se nalazi gnijezdo štekavca u razdoblju od 1. siječnja do 15. srpnja, te u zoni od 100 m oko stabla s gnijezdom crne rode i orla kliktaša u razdoblju od 1. travnja do 15. kolovoza; obnovu šume u zoni od 100 metara oko stabla na kojem se nalazi gnijezdo štekavca provoditi nakon što je gnijezdo neaktivno pet godina, a ako se gnijezdo nalazi u sastojinama starijim od 140 godina, obnovu na cijeloj površini provoditi nakon utvrđenog postojanja alternativnog gnijezda; na području cjelina 1-5 zabranjeno je provoditi radove u pojasu od 20 m uz obale stajaćica i tekućica od 15. ožujka do 15. kolovoza, ako se ondje nalaze gnijezda patke kreketaljke (*Anas strepera*), divlje patke (*Anser anser*) i patke gogoljice (*Netta rufina*); prije ulaska na područje

radova treba temeljito očistiti opremu, mehanizaciju i transportna sredstva, kako bi se spriječio unos i širenje invazivnih vrsta (posebice kod obnove zapuštenih prosjeka, budući da se ovim radovima otvara stanište na kojem su invazivne vrste konkurentne); prilikom održavanja prosjeka, posebnu pažnju potrebno je posvetiti temeljitom uklanjanju stranih invazivnih vrsta; prije uklanjanja invazivnih stranih biljnih vrsta tijekom provedbe aktivnosti potrebno je, u suradnji s odgovarajućim stručnjakom (biologom), definirati odgovarajuću metodologiju i postupak uklanjanja za svaku pojedinu invazivnu stranu biljnu vrstu. Kako bi definirana metodologija i postupak obuhvatili sve invazivne vrste područja zahvata, prije provedbe aktivnosti potrebno je istražiti invazivne strane biljne vrste prisutne na području zahvata.

- 4. Obnova i uspostava edukacijske infrastrukture:** Osnivanje edukacijsko – posjetiteljskog centra Podravlje uključuje pripremu, projektiranje i rekonstrukciju postojeće šumske kuće u vlasništvu Hrvatskih šuma, u kojoj će se uspostaviti edukacijsko – posjetiteljski centar na površini od 147 m². U sklopu zgrade postaviti će se kotlovnica na pelete za grijanje kuće i sanitarne tople vode. Vodoopskrba će se riješiti bušenjem bunara i sustavom za pročišćavanje bunarske vode odgovarajućeg kapaciteta. Odvodnja sanitarne i fekalne vode će se riješiti ugradnjom biološkog pročištača otpadnih voda, a opskrba električnom energijom ugradnjom solarnih kolektora.

Uspostava poučno – rekreativnih staza uključuje pripremu, projektiranje, uspostavu i opremanje poučno – rekreativnih staza u ukupnoj dužini od 11 km, a koje će sadržavati potrebne oznake, poučne panele i signalizaciju potrebnu za edukaciju. Planirane su četiri trase: Biljsko jezero (2 km), Perunika (5 km), Veliko polje (2 km) i Halaševno (2 km). Pri tome je zabranjeno uklanjanje vegetacije u vrijeme gniježđenja ptica (od 1. ožujka do 15. srpnja); zabranjeno je provoditi radove u zoni od 100 m oko stabla na kojem se nalazi gnijezdo štekavca u razdoblju od 1. siječnja do 15. srpnja, te u zoni od 100 m oko stabla s gnijezdom crne rode i orla kliktaša u razdoblju od 1. travnja do 15. kolovoza; zabranjeno je provoditi radove u pojasu od 20 m uz obale stajačica i tekućica od 15. ožujka do 15. kolovoza, ako se ondje nalaze gnijezda patke kreketaljke (*Anas strepera*), divlje patke (*Anser anser*) i patke gogoljice (*Netta rufina*). Prije ulaska na područje radova treba temeljito očistiti opremu, mehanizaciju i transportna sredstva, kako bi se spriječio unos i širenje invazivnih vrsta. Prilikom održavanja staza, posebnu pažnju potrebno je posvetiti temeljitom uklanjanju stranih invazivnih vrsta. Prije uklanjanja invazivnih stranih biljnih vrsta potrebno je, u suradnji s odgovarajućim stručnjakom (biologom), definirati odgovarajuću metodologiju i postupak uklanjanja za svaku pojedinu invazivnu stranu biljnu vrstu. Kako bi definirana metodologija i postupak obuhvatili sve invazivne vrste područja zahvata, prije provedbe aktivnosti potrebno je istražiti invazivne strane biljne vrste u obuhvatu zahvata.

- 5. Edukacija i podizanje svijesti:** Ovaj element uključuje izradu edukativnih programa i materijala, edukaciju učenika osnovnih i srednjih škola, studenata visokih učilišta te lovaca i šumara o minskoj opasnosti. Edukacije učenika i studenata odnose se i na obilazak poučnih staza i boravak u prirodi uz stručno vodstvo.
- 6. Zaštita i očuvanje voda i o vodi ovisnih ekosustava:** Ovaj element uključuje utvrđivanje retencijskog kapaciteta poplavnog područja obuhvata i zatečenog („nultog“) stanja voda i o vodama ovisnih ekosustava, provedbu istražnih radova i monitoringa (hidrološki, monitoring o vodama ovisnih ekosustava i močvarnih staništa, monitoring faune vezane za vodena i močvarna staništa) te izradu studije revitalizacije vodenih ekosustava.

Ministarstvo je u postupku ocjene dostavilo zahtjev (KLASA: UP/I 351-03/17-08/243, URBROJ: 517-06-2-1-2-17-3 od 31. srpnja 2017. godine) za mišljenje Upravi za zaštitu prirode, Upravi za klimatske aktivnosti, održivi razvoj i zaštitu zraka, tla i mora i Upravi vodnoga gospodarstva Ministarstva, Upravi šumarstva, lovstva i drvne industrije Ministarstva

poljoprivrede, Ministarstvu turizma i Upravnom odjelu za prostorno planiranje, zaštitu okoliša i prirode Osječko-baranjske županije.

Uprava za klimatske aktivnosti, održivi razvoj i zaštitu zraka, tla i mora Ministarstva dostavila je mišljenje elektronskim putem 2. kolovoza 2017. da za planirani zahvat nije potrebno provesti postupak procjene utjecaja na okoliš. Upravni odjel za prostorno planiranje, zaštitu okoliša i prirode Osječko-baranjske županije dostavio je mišljenje (KLASA: 351-01/17-02/158, URBROJ: 2158/1-01-14/04-17-2 od 4. kolovoza 2017.) da za planirani zahvat nije potrebno provesti postupak procjene utjecaja na okoliš. Uprava za zaštitu prirode Ministarstva dostavila je mišljenje (KLASA: 612-07/17-59/323, URBROJ: 517-07-1-1-2-17-4 od 7. kolovoza 2017.) da za planirani zahvat nije potrebno provesti postupak procjene utjecaja na okoliš i da je zahvat prihvatljiv za ekološku mrežu. Ministarstvo turizma dostavilo je mišljenje (KLASA: 334-07/17-02/7, URBROJ: 529-04-17-2 od 14. kolovoza 2017.) da za planirani zahvat nije potrebno provesti postupak procjene utjecaja na okoliš. Uprava šumarstva, lovstva i drvne industrije Ministarstva poljoprivrede dostavila je mišljenje (KLASA: 350-05/17-01/820, URBROJ: 525-11/1067-17-2 od 16. kolovoza 2017.) da zahvat neće imati negativnih utjecaja niti opterećenja na šume i šumsko zemljište. Uprava vodnoga gospodarstva Ministarstva dostavila je mišljenje (KLASA: 325-01/17-01/490, URBROJ: 517-17-3 od 28. kolovoza 2017.) da za predmetni zahvat s vodnogospodarskog stajališta nije potrebno provesti procjenu utjecaja na okoliš.

Na planirani zahvat razmotren Elaboratom zaštite okoliša koji je objavljen na internetskoj stranici Ministarstvo nije zaprimilo mišljenje, primjedbe i prijedloge javnosti i zainteresirane javnosti.

Razlozi zbog kojih nije potrebno provesti postupak procjene utjecaja na okoliš ni glavne ocjene su sljedeći¹:

Tijekom provedbe aktivnosti (1), (2) i (3) ispušni plinovi iz radnih strojeva, mehanizacije i prometa te lebdeće čestice uslijed prolaska vozila, resuspenzije s tla ili prilikom razminiranja utjecat će na kvalitetu zraka. Utjecaj na **zrak** će biti privremen i povremen, reverzibilan, lokalno ograničen, slabog intenziteta te se procjenjuje da neće biti značajan. Izravni pritisci na kvalitetu zraka od aktivnosti (4) pojavit će se uslijed korištenja mehanizacije i radnih strojeva prilikom građevinskih radova te iz transporta u vidu ispušnih plinova i lebdećih čestica. Utjecaj će biti lokalno ograničen, reverzibilan, kratkotrajan i privremen te s obzirom da se radovi izvode izvan naseljenog područja, neće biti značajan. U okviru aktivnosti (5) i (6) pritisci na kvalitetu zraka mogu se očekivati zbog povećanog prometa, ali taj utjecaj se smanjuje s udaljenošću od ceste i ne očekuje se u mjeri koja može značajno narušiti postojeće kvalitetu zraka. Nakon provedbe zahvata ne očekuje se utjecaj na kvalitetu zraka.

Tijekom provedbe aktivnosti (1), (2), (3), (4) i (6) onečišćenje tla naftnim derivatima (gorivo, motorno ulje i tekućina za hlađenje) iz radnih strojeva moguće je umanjiti redovitim održavanjem i servisiranjem strojeva i vozila te pridržavanjem mjera sigurnosti i zaštite na radu. Utjecaj otpadnog materijala na **tlo** tijekom provedbe aktivnosti (1) moguće je umanjiti njegovim pravilnim zbrinjavanjem. Uklanjanje MES i NUS trajno će imati pozitivan utjecaj na tlo, jer doprinosi smanjenju štetnog djelovanja i širenja opasnih tvari u tlu, osigurava bolju kvalitetu tla te zbog povećane razine autopurifikacije i bolju kvalitetu vode. Predmetni zahvat imat će zanemariv utjecaj na tlo.

Ne očekuje se negativan utjecaj na **stanje vodnih tijela** tijekom provedbe aktivnosti (1), (2) i (3) osim u slučaju akcidenta kada je potrebno postupati prema mjerama iz Državnog plana mjera za

¹ (1), (2), (3), (4), (5) i (6) označavaju planirane aktivnosti: (1) Razminiranje šuma i šumskog zemljišta; (2) Obnova šuma i šumskog zemljišta; (3) Obnova i izgradnja šumske protupožarne infrastrukture; (4) Obnova i izgradnja šumske protupožarne infrastrukture; (5) Edukacija i podizanje svijesti; (6) Zaštita i očuvanje voda i o vodi ovisnih ekosustava.

slučaj izvanrednih i iznenadnih onečišćenja voda („Narodne novine“, broj 5/11) te operativnim planovima nižeg reda. Na Cjelini 1, područje Parka prirode Kopački rit, u potpunosti je zabranjena uporaba strojeva za pripremu površina te se utjecaj na stanje vodnih tijela na ovoj cjelini ne očekuje. Tijekom provedbe aktivnosti (3) odnosno obnove mostova i aktivnosti (4) moguće je zamućenja vode zbog suspenzije sitnijih čestica sedimenta te posljedično i utjecaja na floru i faunu vezanu uz vodene ekosustave. Ovaj utjecaj je privremen i kratkotrajan, reverzibilan te prostorno ograničen isključivo na područje izvođenja zahvata, a prema intenzitetu se može okarakterizirati kao slab. Aktivnosti (5) i (6) tijekom provedbe neće utjecati na stanje vodnih tijela. Provođenje aktivnosti dugoročno će dovesti do poboljšanja stanja voda te očuvanja vodenih ekosustava. Nakon provedbe aktivnosti očekuje se: (1) pozitivan utjecaj na kakvoću površinskih voda budući je prostor dugo godina bio izložen onečišćenju MES-a i NUS-a; (2) pozitivan utjecaj kod poplavnih događaja te doprinijeti očuvanju vodenih ekosustava na širem području; (6) pozitivan utjecaj jer će uspostava kvalitetnijeg upravljanja vodama tog područja dovesti do poboljšanja dobrog stanja voda. Tijekom korištenja protupožarne infrastrukture (3) ne očekuje se utjecaj na vode. Tijekom korištenja edukacijsko-posjetiteljskog centra Podravlje (4) utjecaj na vode umanjit će se ugradnjom biološkog pročištača otpadnih voda s funkcijom povremenog rada u vršnim opterećenjima i dužim periodima zastoja. Stoga se ne očekuje utjecaj na kemijsko i ekološko stanje površinskih voda, kao niti na stanje podzemnih voda. Budući da će objekt biti malog kapaciteta odnosno da će primati ograničen broj posjetitelja, količine vode potrebne za redovan rad centra Podravlje su zanemarive, odnosno neće doći do utjecaja na količinsko stanje podzemnih voda. Aktivnost (5) tijekom korištenja nema direktnog utjecaja na vode.

Radovi obnove šuma i stanišnog tipa 6440 Livade *Cnidion dubii* (2) planirani su na područjima šuma i sukcesije šuma, stoga će tijekom radova obnove doći do privremenog uklanjanja šumskog površinskog pokrova. Ova aktivnost dugoročno uključuje obnovu šuma te stoga ne podrazumijeva trajnu prenamjenu. Obnovom stanišnog tipa 6440 Livade *Cnidion dubii* doći će do prenamjene šumskog zemljišta, no budući da se radi o relativno maloj površini u odnosu na okolno široko rasprostranjen šumski površinski pokrov, kao i činjenicu da se radi o obnovi ugroženog i rijetkog staništa, ova promjena u načinu korištenja zemljišta je prihvatljiva. Tijekom radova će na trasama protupožarne infrastrukture (3) doći do uklanjanja najvećim dijelom šumskog površinskog pokrova. Pri tome formiranje protupožarnih prosjeka neće uzrokovati trajnu prenamjenu, dok je na području formiranja trasa PPsEŠC moguća trajna prenamjena šumskog zemljišta u infrastrukturni cestovni koridor. Uzme li se u obzir da su obuhvaćeni relativno kratki potezi u odnosu na okolno široko rasprostranjen šumski površinski pokrov, te da se dijelom radi o obnovi postojećih PPsEŠC, kao i to da će u konačnici PPsEŠC omogućiti bolju dostupnost područja u svrhu zaštite šuma od požara, ovaj utjecaj je prihvatljiv. Trase četiri poučno-rekreativne staze, najvećim su dijelom planirane na području šuma i sukcesije šuma, a staza „Perunika“ prelazi i preko močvarnih površina. Njihovom izgradnjom (4) doći će do uklanjanja površinskog pokrova i prenamjene zemljišta. Pri tome su trase staza najvećim dijelom položene uz šumske rubove i/ili postojeće šumske prosjeke, relativno su kratke i ne predstavljaju konstrukcije koje podrazumijevaju trajno zauzeće tla. S obzirom na navedeno, ovaj utjecaj se može smatrati zanemarivim. Provedba aktivnosti (1), (5) i (6) nema utjecaja na **korištenje zemljišta**. Nakon provedbe svih aktivnosti neće doći do utjecaja na korištenje zemljišta.

Provedbom aktivnosti neće doći do prenamjene poljoprivrednog zemljišta, stoga neće biti utjecaja na **poljoprivredu**.

Tijekom provedbe aktivnosti (1) utjecaj na **šumarstvo** je kratkotrajan, reverzibilan i prihvatljiv te dugoročno pozitivan, jer će se razminirati površina od ukupno 27.525.684 m². Provedba aktivnost (2) doprinijet će obnovi šuma i šumskog zemljišta te revitalizaciji 100 ha poplavnog travnjaka (*Cnidion dubii*). Uklanjanje šumske vegetacije imat će u pogledu šumarstva izravan i nepoželjan utjecaj, koji se zbog relativno male površine i nižeg dobnog razreda može smatrati prihvatljivim. Pri provedbi aktivnosti (3) maksimalno će se koristiti trase već postojećih šumskih prosjeka kako bi se što manje morala uklanjati drvenasta i druga vegetacija te se utjecaj

dugoročno ocjenjuje pozitivnim za buduće gospodarenje šumama i zaštitu šuma od mogućih šumskih požara. Provedbom aktivnosti (4) utjecaj na šume i šumsko zemljište je izravan te kratkotrajno nepoželjan na mjestima mogućeg uklanjanja vegetacije, ali zbog vrlo malih površina na kojima bi se mogli odvijati radovi uklanjanja vegetacije, zahvat se ocjenjuje prihvatljivim za šumarstvo. Provedba aktivnosti (5) imat će neizravno pozitivan utjecaj na šumarstvo i unaprjeđenje općekorisnih funkcija šuma odnosno aktivnosti (6) pridonosi očuvanju dobrog stanja voda što posljedično dovodi i do poboljšanja stanja o vodi ovisnih ekosustava. Nakon provedbe zahvata, aktivnost (1) trajno će i pozitivno utjecati na šumarstvo; aktivnost (2) predstavljat će visoku vrijednost u smislu biološke raznolikosti, a samim time i za povećanje općekorisnih funkcija šuma; aktivnošću (3) dodatno će se povećati vrijednosti šuma i šumskog zemljišta, te njihova zaštita od mogućih šumskih požara; aktivnošću (4) povećat će se prisutnost ljudi zbog kojih bi mogli nastati eventualni negativni utjecaji na šumsku vegetaciju, no takvi utjecaji su povremeni i lokalnog karaktera, odnosno nisu značajni; aktivnost (5) trajno će pozitivno utjecati na šumarstvo i unaprjeđenje općekorisnih funkcija šuma; aktivnost (6) pridonijet će uspostavi kvalitetnijeg upravljanja vodama tog područja, odnosno očuvanju dobrog stanja voda što posljedično dovodi i do poboljšanja stanja o vodi ovisnih ekosustava.

Tijekom izvođenja pripremnih radova na aktivnostima (1), (2), (3), (4) i (6) u **lovištima** zbog povećane buke doći će do uznemiravanja divljači, ali taj utjecaj će kratkotrajan i privremen. Također, može doći i do stradavanja divljači. Gubici lovno-produktivnih površina su privremenog karaktera, pošto se ne planira izgradnja nikakvih trajnih nadzemnih objekata. Provedbom aktivnosti (5) podići će se razina svijesti o mogućim opasnostima, odnosno moguće sprječavanje nesreća s ljudskim žrtvama. Nakon provedbe aktivnosti (1) doći će do ponovne uspostave ustaljenih odnosa između divljači i staništa, pri čemu će se divljač vratiti svom uobičajenom ciklusu. Razminiranje će također povećati potencijalne lovne površine u lovištima. Uslijed radova njege i zaštite obnovljenih šumskih sastojina (2) moguće je uznemiravanje divljači bukom od kretanja ljudstva i mehanizacije. Pri tome je ovakav tip izvora buke uobičajen na promatranom području zbog poljoprivrednih aktivnosti lokalnog stanovništva. S obzirom na to, kao i činjenicu da će utjecaj biti lokalnog, privremenog i kratkotrajnog karaktera, može se smatrati zanemarivim.

Sukladno Uredbi o ekološkoj mreži („Narodne novine“, broj 124/13 i 105/15) zahvat se planira unutar **područja ekološke mreže**, Područja očuvanja značajnih za vrste i stanišne tipove (POVS) HR2001308 Donji tok Drave, POVS HR2000372 Dunav – Vukovar i POVS HR2000394 Kopački rit te Područja očuvanja značajnog za ptice (POP) HR1000016 Podunavlje i donje Podravlje. POVS HR2000728 Biljsko groblje udaljeno je od lokacije zahvata oko 500 m. Temeljem članka 30. stavka 3. Zakona o zaštiti prirode, Uprava za zaštitu prirode zatražila je prethodno mišljenje Hrvatske agencije za okoliš i prirodu (HAOP) o mogućnosti značajnih negativnih utjecaja zahvata na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže. U mišljenju HAOP-a od 4. kolovoza 2017. (KLASA: 612-07/17-38/823; URBROJ: 427-07-6-17-2) stoji da je zahvat prihvatljiv za ekološku mrežu.

Tijekom provedbe aktivnosti (1) očekuje se utjecaj privremenog gubitka i degradacije ciljnih **staništa** i povoljnih staništa vrsta te uznemiravanje ciljnih vrsta. Nakon provedbe tog elementa projekta ne očekuje se mogućnost negativnih utjecaja. Tijekom provedbe aktivnosti (2) očekuje se utjecaj privremenog gubitka i degradacije ciljnih staništa i povoljnih staništa vrsta te uznemiravanje ciljnih vrsta. Nakon provedbe tog elementa očekuje se negativan utjecaj povremenog uznemiravanja ciljnih vrsta te degradacije ciljnih staništa i povoljnih staništa vrsta tijekom gospodarenja šumama, no očekuje se i pozitivan utjecaj uspostave prirodnih šumskih sastojina koje s vremenom mogu postati ciljni stanišni tip. Tijekom provedbe aktivnosti (3) očekuje se utjecaj privremenog gubitka i degradacije ciljnih staništa i povoljnih staništa vrsta te uznemiravanje ciljnih vrsta. Nakon provedbe tog elementa projekta očekuje se negativan utjecaj povremenog uznemiravanja ciljnih vrsta povećanim prisustvom ljudi. Tijekom provedbe aktivnosti (4) i (5) očekuje se utjecaj trajnog gubitka i degradacije ciljnih staništa i povoljnih staništa vrsta te uznemiravanje ciljnih vrsta. Nakon provedbe tih elemenata zahvata očekuje se

negativan utjecaj povremenog uznemiravanja ciljnih vrsta povećanim prisustvom ljudi. Najintenzivnije aktivnosti odvijat će se na lokaciji centra Podravlje, prvenstveno u zatvorenom prostoru. Intenzivirat će se promet između posjetiteljskog centra i naselja Podravlje, no riječ je o manje od dva kilometra ceste. Stoga, ovaj utjecaj je ograničen i povremenog karaktera te se smatra prihvatljivim. Sve poučne staze planiraju se izgraditi na relativno maloj udaljenosti od ljudskih naselja i na lokacijama koje lokalno stanovništvo koristi za potrebe poljoprivrede, odnosno rekreacije i ribolova (Biljsko jezero i Halaševo). Na lokacijama izgradnje poučnih staza ljudska aktivnost je prisutna i uobičajena, stoga se ne očekuje da će se povremeno održavanje stručnih vodstava na stazama i u njihovoj okolici značajno negativno odraziti na prisutnu faunu. Predmetno područje turistički je slabo posjećeno te iako ova aktivnost doprinosi **razvoju turizma** ovog područja, eventualan porast turističke posjećenosti bit će postepen i neće značajno negativno doprinijeti postojećem utjecaju uznemiravanja prisutne faune. Tijekom provedbe aktivnosti (6) očekuje se povremen utjecaj degradacije ciljnih staništa i povoljnih staništa vrsta te uznemiravanja ciljnih vrsta.

U Elaboratu je navedeno da sve ciljne vrste ihtiofaune navedenih područja ekološke mreže prvenstveno naseljavaju veće rijeke i njihove rukavce te se njihova prisutnost prije svega očekuje u toku i rukavcima rijeke Drave. Radovi čije je izvođenje potrebno za provedbu projektnih aktivnost provodit će se na kopnenim staništima promatranih područja ekološke mreže. Moguće je da će izvođenje radova dovesti do zauzimanja ili degradacije relativno malih površina vodenih staništa (povremenih depresija i bara) prilikom korištenja strojeva za pripremu površina za razminiranje i obnovu šuma i šumskog zemljišta te prilikom izgradnje protupožarnih prosjeka i mreže poučno – rekreativnih staza. S obzirom da povremene vode stajačice ne predstavljaju preferirano stanište ciljnih vrsta ihtiofaune navedenih područja ekološke mreže, mogućnost značajnog negativnog utjecaja izvođenja zahvata na ciljne vrste ihtiofaune može se isključiti.

Tipična staništa ciljne vrste danja medonjica (*Euplagia quadripunctaria**) su grmoliki rubovi šuma. Provođenjem zahvata doći će do gubitaka manjih površina rubnih dijelova šuma prilikom izvođenja aktivnosti vezanih uz razminiranje i obnovu šuma i šumskog zemljišta te pri uspostavi šumske i edukacijske strukture. Također, tijekom izvođenja radova može doći i do uznemiravanja jedinki ove vrste. Planirani radovi uglavnom će se izvoditi izvan razdoblja najveće aktivnosti ove vrste (listopad – prosinac), dok se gubitak površina povoljnih staništa smatra prihvatljivim. S obzirom na navedeno mogućnost značajnog negativnog utjecaja izvođenja radova na ovu vrstu može isključiti.

Ciljne vrste vretenaca rogati regoč (*Ophiogomphus cecilia*), istočna vodendjevojčica (*Coenagrion ornatum*) i veliki tresetar (*Leucorrhinia pectoralis*) vezane su uz vodena staništa (rijeke, potoke, rukavce, ribnjake). S obzirom da se provođenjem projektnih aktivnosti ne očekuje gubitak ili degradacija povoljnih staništa, mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ove vrste može se isključiti.

Dvoprugasti kozak (*Graphoderus bilineatus*) preferira pliče (50-150 cm) osunčane stajačice s prozirnom vodom, blago položenih obala obraslih vegetacijom te prisutnom bogatom makrofitskom vegetacijom. Međutim, pojavljuje se često i na poplavnim područjima gdje se pored kopnenih i vodenih staništa formira niz staništa prijelaznih osobina čija se degradacija i privremen gubitak očekuje tijekom provedbe aktivnosti na relativno malim površinama. Kako se radi o utjecajima privremenog karaktera na nepreferirana staništa, može se isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ovu ciljnu vrstu.

Rasprostranjenost ciljne vrste hrastova strizibuba (*Cerambyx cerdo*), a u velikoj mjeri i ciljne vrste jelenak (*Lucanus cervus*), vezana je uz stabla hrasta. Jelenak se u manjem broju može pronaći i u ostalim šumama širokolisnog drveća, pa tako i u šumama topole. Aktivnosti će se izvoditi uglavnom u poplavnim šumama vrbe i topole te je mogućnost negativnog utjecaja na hrastovu strizibubu zanemariva, pošto se očekuje privremen gubitak od 21,7 ha hrastovih šuma što predstavlja manje od 1% ukupne površine tih šuma na ovom području ekološke mreže. Moguć je negativan utjecaj manjeg intenziteta na jelenka s obzirom da obnova šumskog zemljišta uključuje uklanjanje i čišćenje manjih površina postojećih šuma euro-američke topole.

Radovi obnove šuma izvodit će se kroz svih pet godina provedbe zahvata te će nestanak i degradacija eventualnih pogodnih staništa za jelenka biti postepen. Također, vrsta jelenak je svojom reprodukcijom i larvalnim stadijem vezana uz tlo i panjeve. Naime, nakon kopulacije ženka odlaže jaja u tlo pored panjeva ili u tlo pored odumirućih stabala uza sami pridanak i krupnije korijenje što će biti moguće i nakon provođenja aktivnosti s obzirom da se prilikom biološke obnove šuma neće uklanjati panjevi iz tla. Nadalje, imajući u vidu da šume topola ne predstavljaju preferirano stanište ciljne vrste jelenak, mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ovu vrstu tijekom provedbe zahvata može se isključiti. Utjecaj uklanjanja šumskih sastojina privremenog je karaktera, a na površinama s kojih će se ukloniti kulture euro-američke topole zasadit će se, između ostalog, i sadnice hrasta lužnjaka. Uz prikladno gospodarenje novoosnovanim sastojinama (ostavljanje starih i trulih stabala) korištenje zahvata odrazit će se pozitivno na navedene ciljne vrste.

Kiseličin vatreni plavac (*Lycaena dispar*) higrofilna je vrsta, životnim ciklusom vezana uz vegetaciju močvarnih i vlažnih livada. Radovi vezani uz aktivnosti provodit će se na šumskim i površinama šikara te se potencijalan gubitak vlažnih travnjačkih staništa može isključiti. Međutim, provođenjem aktivnosti može doći do nenamjernog širenja invazivnih stranih biljnih vrsta što može dovesti do negativnog utjecaja na ovu vrstu. Kako je zahvatom predviđeno adekvatno uklanjanje invazivnih stranih vrsta, mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ovu vrstu može se isključiti.

Barska kornjača (*Emys orbicularis*) živi u mirnim ili sporo tekućim vodama s muljevitim ili glinastim dnom, u lokvama, ribnjacima, jezerima, kanalima i većim rijekama s dobro razvijenom vodenom vegetacijom. Radovi čije je izvođenje potrebno za provedbu aktivnosti provodit će se na kopnenim staništima promatranih područja ekološke mreže. Moguće je da će izvođenje radova dovesti do zauzimanja ili degradacije relativno malih površina vodenih staništa (povremenih depresija i bara) prilikom korištenja strojeva za pripremu površina za razminiranje i obnovu šuma i šumskog zemljišta te prilikom izgradnje protupožarnih prosjeka i mreže poučno – rekreativnih staza. Povremene vode stajačice ne predstavljaju preferirano stanište barske kornjače. Provođenjem aktivnosti doći će do privremenog uznemiravanja pojedinih jedinki prilikom izvođenja aktivnosti vezanih uz razminiranje i obnovu šuma i šumskog zemljišta te pri uspostavi šumske i edukacijske infrastrukture. No, s obzirom da će provedbom aktivnosti doći do zauzimanja relativno malih vodenih površina staništa koje ova vrsta ne preferira, mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ovu vrstu može se isključiti.

Crveni mukač (*Bombina bombina*) i veliki panonski vodenjak (*Triturus dobrogicus*) naseljavaju sličan tip staništa: lokve, mrtvaje i ostale male vodene površine. Tijekom izvođenja radova može doći do privremenog gubitka i degradacije povoljnih staništa u vidu gubitka manjih povremenih lokvi prisutnih na području poplavnih šuma. Nakon izvođenja zahvata očekuje se njihova obnova. Navedeni tip staništa relativno je široko rasprostranjen u poplavnim šumama područja zahvata te se, s obzirom na etapno izvođenje zahvata, utjecaj privremenog gubitka ovih staništa može smatrati zanemarivim, te se može isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ove vrste.

Vidra (*Lutra lutra*) naseljava sve tipove površinskih kopnenih voda i močvarnih staništa. Stoga, vodena i močvarna staništa prisutna na području zahvata predstavljaju njena povoljna staništa. Izvođenje aktivnosti može dovesti do privremenog gubitka povoljnih staništa, prvenstveno močvarnih staništa i dijelova manjih povremenih vodotoka. Kako se radi o privremenom utjecaju koji će se pojaviti sukladno etapama provođenja zahvata, gubitak će zahvatiti relativno male površine povoljnih staništa koje će se obnoviti po završetku pojedine aktivnosti. Tijekom provođenja aktivnosti moguće je i uznemiravanje jedinki vidre bukom, vibracijama i prisustvom ljudi na lokacijama gdje će se radovi izvoditi uz obale vodenih površina (uz rijeku Dravu, uz Staru Dravu). Radovi će se izvoditi etapno, kroz period od pet godina, čime će se utjecaj uznemiravanja ograničiti na manje odsječke povoljnih staništa. Nadalje, obnovom šuma i šumskog zemljišta predviđeno je ograđivanje prostora novih nasada kako bi se spriječio utjecaj divljači na nasade. Ovim utjecajem neće biti zahvaćena vodena staništa, ali bi prijelaz između

različitih vodenih tijela na pojedinim dijelovima mogao biti otežan. Kako vidra napušta vodena staništa samo radi prelaska u novo vodeno stanište, mogućnost fragmentacije staništa za ovu vrstu smatra se prihvatljivom. Nadalje, u Elaboratu se navodi da će veličina oka postavljenih ograda biti 20 x 20 cm te da one neće predstavljati prepreku većini manjih životinja. Također, ogradom se neće presijecati vodene površine. Nakon provedbe zahvata, aktivnosti poput gospodarenja šumama, održavanja protupožarne infrastrukture te prisutnosti turista i lovaca mogu dovesti do uznemiravanja jedinki vrste. Radi se o privremenom utjecaju koji se pojavljuje sezonski i ograničen je na relativno malo područje. S obzirom na navedeno može se isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ovu vrstu.

Četverolisna raznorotka (*Marsilea quadrifolia*) raste uz močvare, bare, ribnjake, mrtve riječne rukavce, grabe i sl., na mjestima koja periodički poplavljuju, a ljeti ponekad presušuju. Redovito se pojavljuje u sastavu zajednica razreda Isoeto-Nanojuncetea, odnosno ciljnog stanišnog tipa 3130 Amfibijska staništa Isoeto-Nanojuncetea. Ova vegetacija prvenstveno se očekuje u jugoistočnom dijelu područja zahvata, uz ušće Drave u Dunav, gdje će se provoditi razminiranje. S obzirom da će se razminiranje provoditi isključivo ručnom metodom, značajan negativan utjecaj na ovu ciljnu vrstu i stanišni tip može se isključiti. Iako šumski odsjeci u pravilu ne obuhvaćaju vodene površine (privremene ni trajne), prisutnost ovog ciljnog stanišnog tipa i vrste moguća je uz manje lokve prisutne u odsjeku 54b. Radovi obnove šuma u ovom odsjeku izvodit će se isključivo ručno te se zauzimanje ili degradacija ovog staništa ne očekuje, zbog čega se može isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja obnove šuma na ovu ciljnu vrstu i stanišni tip.

Na području provođenja aktivnosti prisutnost ciljnog stanišnog tipa 3150 Prirodne eutrofne vode s vegetacijom Hydrocharition ili Magnopotamion očekuje se u krajnjem jugoistočnom dijelu područja zahvata, uz ušće Drave u Dunav. Na ovom području od aktivnosti planirano je jedino razminiranje bez upotrebe strojeva. S obzirom na navedeno, mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ovaj ciljni stanišni tip može se isključiti.

Prilikom provedbe aktivnosti očekuje se privremeni i trajni gubitak ciljnog stanišnog tipa 91E0* Aluvijalne šume (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) zbog uklanjanja vegetacije te formiranja šumske i edukacijske infrastrukture. Trajni gubitak očekuje se na području uspostave nove šumske i edukacijske infrastrukture te zauzima ukupno 4,66 ha (3,94 ha na području HR2001308 Donji tok Drave i 0,72 ha na području HR2000372 Dunav – Vukovar). Kako se radi o rubnim dijelovima šumskih površina te je gubitak ovog stanišnog tipa za pojedino područje ekološke mreže manji od 1%, utjecaj se smatra prihvatljivim. Privremeni utjecaj gubitka ovog ciljnog stanišnog tipa očekuje se na područjima na kojima je predviđena strojna priprema terena za razminiranje, odnosno obnova šuma i šumskog zemljišta, zbog uklanjanja vegetacije. Ukupna površina ciljnog stanišnog tipa zahvaćena ovim utjecajem je 19,42 ha. Gubitak se odnosi na područje HR2001308 Donji tok Drave, gdje privremeni gubitak ciljnog stanišnog tipa iznosi 0,81%. Privremeni i trajni gubitak ovog ciljnog stanišnog tipa na ovom području ekološke mreže iznosi manje od 1%. Vezano uz privremeni gubitak, kako radi se o površinama na kojima je predviđena obnova ovog staništa, utjecaj nije ocijenjen kao značajan. Nadalje, obnova šumskog zemljišta obuhvatit će i površine pod šumskim kulturama (kulture euro-američke topole i autohtonih vrsta) gdje je predviđena obnova prirodnih šuma. Ukoliko dođe do uspješne uspostave poplavnih šuma na ovim površinama, može se očekivati pozitivan utjecaj na područja ekološke mreže s obzirom da doprinos zahvata ovom ciljnom stanišnom tipu na području HR2001308 Donji tok Drave iznosi 300,87 ha, na području HR2000394 Kopački rit 229,9 ha te na području HR2000372 Dunav – Vukovar 25,1 ha. Uzimajući u obzir sve navedeno, mogućnost značajnog negativnog utjecaja projekta na ovaj ciljni stanišni tip može se isključiti.

Prilikom provedbe aktivnosti očekuje se privremeni i trajni gubitak ciljnog stanišnog tipa 91F0 Poplavne miješane šume *Quercus robur*, *Ulmus laevis*, *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* ili *Fraxinus angustifolia* na području ekološke mreže „HR2000394 Kopački rit“, zbog uklanjanja vegetacije te formiranja šumske i edukacijske infrastrukture. Trajni gubitak očekuje se na području uspostave nove šumske i edukacijske infrastrukture te zauzima ukupno 0,001 ha. Kako

se radi o malim rubnim dijelovima šumskih površina te je gubitak ovog ciljnog stanišnog tipa značajno manji od 1%, utjecaj se smatra prihvatljivim. Privremeni gubitak ovog ciljnog stanišnog tipa očekuje se na područjima na kojima je predviđena strojna priprema terena za razminiranje, odnosno na područjima obnove šuma i šumskog zemljišta, zbog uklanjanja vegetacije. Ukupna površina ciljnog stanišnog tipa zahvaćena ovim utjecajem je 21,7 ha te zahvaća manje od 1% ukupne površine ovog stanišnog tipa na navedenom području ekološke mreže. Također, kako se radi o privremenom gubitku na površinama na kojima je predviđena obnova ovog staništa, utjecaj nije ocijenjen kao značajan. Trajni i privremeni gubitak ukupno čine manje od 1% površine ovog ciljnog stanišnog tipa na navedenom području ekološke mreže. Obnova šumskog zemljišta obuhvatit će i površine pod šumskim kulturama (kulture euro-američke topole i autohtonih vrsta) gdje je predviđena obnova prirodnih šuma. Ukoliko dođe do uspješne uspostave poplavnih šuma na ovim površinama, može se očekivati pozitivan utjecaj na ovaj ciljni stanišni tip s obzirom da će doprinos zahvata ovom stanišnom tipu iznositi 18,8 ha dodatnih površina. S obzirom na navedeno, mogućnost značajnog negativnog utjecaja projekta na ovaj ciljni stanišni tip može se isključiti.

Ciljni stanišni tip 3270 Rijeke s muljevitim obalama obraslim s *Chenopodium rubri* p.p. i *Bidentium* p.p. razvija se na muljevitim obalama rijeka u kasno ljeto uz odgovarajuće hidrološke uvjete. Aktivnost neće zahvatiti samu obale rijeke i rukavaca gdje potencijalno može doći ovaj ciljni stanišni tip. S obzirom na navedeno, mogućnost značajnog negativnog utjecaja projekta na ovaj ciljni stanišni tip može se isključiti.

S obzirom da aktivnost ne zahvaćaju područja na kojima su prisutni ciljni stanišni tipovi 6250* Panonski stepski travnjaci na praporu i 6240* Subpanonski stepski travnjaci (*Festucion vallesiaca*), mogućnost značajnog negativnog utjecaja zahvata na njih može se isključiti.

Ciljne vrste ptica područja „HR1000016 Podunavlje i donje Podravlje“ vodomar (*Alcedo atthis*), bregunica (*Riparia riparia*), crnoprugasti trstenjak (*Acrocephalus melanopogon*), mala prutka (*Actitis hypoleucos*), patka kreketaljka (*Anas strepera*), divlja guska (*Anser anser*), čaplja danguba (*Ardea purpurea*), žuta čaplja (*Ardeola ralloides*), patka njorka (*Aythya nyroca*), bukavac (*Botaurus stellaris*), velika bijela čaplja (*Casmerodius albus*), bjelobrađa čigra (*Chlidonias hybrida*), crna čigra (*Chlidonias niger*), roda (*Ciconia ciconia*), crna roda (*Ciconia nigra*), mala bijela čaplja (*Egretta garzetta*), ždral (*Grus grus*), vlastelica (*Himantopus himantopus*), čapljica voljak (*Ixobrychus minutus*), modrovoljka (*Luscinia svecica*), patka gogoljica (*Netta rufina*), veliki pozviždač (*Numenius arquata*), gak (*Nycticorax nycticorax*), bukoč (*Pandion haliaetus*), brkata sjenica (*Panurus biarmicus*), mali vranac (*Phalacrocorax pygmaeus*), pršljivac (*Philomachus pugnax*), žličarka (*Platalea leucorodia*), siva štijoka (*Porzana parva*), riđa štijoka (*Porzana porzana*), crvenokljuna čigra (*Sterna hirundo*) i prutka migavica (*Tringa glareola*) naseljavaju vodena staništa: strme, odronjene obale rijeka, šljunkovite i pjeskovite sprudove i otoke te niske obale rijeka, kao i močvarna staništa s dobro razvijenom močvarnom vegetacijom (tršćaci, šašici, plutajuća i potopljena makrofitska vegetacija). Provedbom aktivnosti doći će do zauzimanja ili degradacije relativno malih površina povoljnih staništa navedenih ciljnih vrsta ptica. Udio privremenog gubitka staništa pogodnog za gniježđenje ciljnih vrsta u odnosu na dostupnu površinu na ovom području ne prelazi 6,51% niti za jednu ciljnu vrstu koja gnijezdi na tlu (ovaj gubitak odnosi se na ukupno trajanje aktivnosti). Nadalje, zahvatom je predviđeno izvođenje radova izvan perioda gniježđenja ovih vrsta ptica na području Kopačkog rita, gdje se nalazi većina njima povoljnih staništa. Na području Regionalnog parka Mura-Drava u periodu gniježđenja ptica nije dozvoljeno uklanjanje vegetacije, kao ni razminiranje na području gnjezdilišta pataka. Također, bilo kakva ljudska aktivnost nije dozvoljena u blizini gnijezda crne rode. Moguće je uznemiravanje bukom u slučaju uništavanja MES-a i NUS-a, no s obzirom da će uznemiravanje detonacijom biti povremeno i kratkotrajno, ovaj utjecaj nije značajan. Uznemiravanje nešto većeg intenziteta očekuje se u jesenskim mjesecima tijekom seobe ptica kada su na području Regionalnog parka Mura – Drava dozvoljeni radovi u punom opsegu, dok su u Kopačkom ritu dozvoljeni samo radovi bez upotrebe strojeva i uz prekid tijekom mjeseca rujna. No, s obzirom na karakteristike

pojedinih aktivnosti i zabrane njihova provođena tijekom sezone gniježđenja, mogućnost značajnog negativnog utjecaja projekta na navedene ciljne vrste ptica može se isključiti.

Ciljne vrste crvenoglavi djetlić (*Dendrocopos medius*), crna žuna (*Dryocopus martius*), bjelovrata muharica (*Ficedula albicollis*), siva žuna (*Picus canus*) i škanjac osaš (*Pernis apivorus*) naseljavaju šumska staništa s prisutnim starim stablima. Dijelovi područja zahvata sa starijim šumskim sastojinama predstavljaju njihova pogodna staništa. Starije šumske sastojine nalaze se prvenstveno na ne gospodarenim površinama na području Kopačkog rita, na kojima će se provoditi razminiranje ručnom metodom izvan perioda gniježđenja. Međutim, moguć je gubitak manjih površina povoljnih staništa tijekom obnove šumskog zemljišta. Radi se o privremenom utjecaju koji obuhvaća relativno male površine. Nakon provedbe aktivnosti, očekuje se povremeno uznemiravanje ovih vrsta zbog prisutnosti ljudi te provođenja aktivnosti gospodarenja šumama i održavanja šumske i edukacijske strukture, no radi se o povremenom i kratkotrajnom utjecaju. S obzirom na navedeno, karakteristike pojedinih aktivnosti i zabrane njihova provođena tijekom sezone gniježđenja, mogućnost značajnog negativnog utjecaja projekta na navedene ciljne vrste ptica može se isključiti.

Ciljne vrste sirijski djetlić (*Dendrocopos syriacus*), rusi svračak (*Lanius collurio*) i pjegava grmuša (*Sylvia nisoria*) naseljavaju otvorena mozaična staništa, mozaični seoski krajobraz s obiljem stabala te stare voćnjake. Provođenje aktivnosti razminiranja i obnove šumskog zemljišta planirano je prvenstveno na šumskim površinama, odnosno na zaraslom i zapuštenom šumskom zemljištu te ne obuhvaća pogodna staništa ovih vrsta. Nakon provedbe aktivnosti očekuje se povremeno uznemiravanje ovih vrsta zbog prisutnosti ljudi te provođenja aktivnosti gospodarenja šumama i održavanja šumske i edukacijske infrastrukture. Radi se o povremenom i kratkotrajnom utjecaju. S obzirom na navedeno, karakteristike pojedinih aktivnosti i zabrane njihova provođena tijekom sezone gniježđenja, mogućnost značajnog negativnog utjecaja projekta na navedene ciljne vrste ptica može se isključiti.

Ciljne vrste leganj (*Caprimulgus europaeus*), eja strnjarija (*Circus cyaneus*), mali sokol (*Falco columbarius*) i crvenonoga vjetruša (*Falco vespertinus*) naseljavaju otvorena mozaična staništa s prisutnom ekstenzivnom poljoprivredom i travnjacima. Izvođenje planiranih zahvata neće dovesti do nestanka ili degradacije njihovih povoljnih staništa. Moguće je njihovo uznemiravanje tijekom izvođenja aktivnosti, poglavito izvan perioda gniježđenja. S obzirom na navedeno, karakteristike pojedinih aktivnosti i zabrane njihova provođena tijekom sezone gniježđenja, mogućnost značajnog negativnog utjecaja projekta na navedene ciljne vrste ptica može se isključiti.

Ciljne vrste orao klockotaš (*Aquila clanga*) i eja močvarica (*Circus aeruginosus*) preferiraju otvorena močvarna staništa s tršćacima i vlažnim travnjacima. Iako provedba aktivnosti obuhvaća prvenstveno šumsko područje, tijekom provedbe aktivnosti može doći do povremenog gubitka manjih površina povoljnih staništa. Međutim, većina povoljnih staništa prvenstveno su prisutna na području Kopačkog rita gdje je izvođenje radova dozvoljeno isključivo izvan sezone gniježđenja te je time mogućnost stradavanja jedinki ovih vrsta svedena na minimum. Radi se o privremenom utjecaju koji obuhvaća relativno male površine. Nakon provedbe aktivnosti očekuje se povremeno uznemiravanje ovih vrsta zbog prisutnosti ljudi te provođenja aktivnosti gospodarenja šumama i održavanja šumske i edukacijske infrastrukture, no radi se o povremenom i kratkotrajnom utjecaju. S obzirom na navedeno, karakteristike pojedinih aktivnosti i zabrane njihova provođena tijekom sezone gniježđenja, mogućnost značajnog negativnog utjecaja projekta na navedene ciljne vrste ptica može se isključiti.

Povoljna staništa ciljnih vrsta orao kliktaš (*Aquila pomarina*), štekavac (*Haliaeetus albicilla*) i crna lunja (*Milvus migrans*) su nizinske šume u kojima gnijezde te vodene i močvarne površine na kojima se hrane. Područje obuhvata zahvata potencijalno je gnjezdilište ovih vrsta, poglavito štekavca i crne lunje. Gnijezda orla kliktaša nisu zabilježena na području izvođenja radova. U vrijeme gniježđenja ptica radovi se neće izvoditi uopće (Kopački rit) ili će se izvoditi bez uklanjanja vegetacije (Regionalni park Mura – Drava). Njihovo izvođenje dodatno je regulirano u blizini evidentiranog gnijezda štekavca. Iako se mogućnost uznemiravanja ljudskom

prisutnošću u vrijeme gniježđenja na području Regionalni park Mura – Drava ne može u potpunosti otkloniti, utjecaj se s obzirom na intenzitet smatra prihvatljivim. Radovi obnove šuma dovest će do gubitka manjih površina šumskih staništa. Gubitak staništa bit će postepen kroz period trajanja zahvata i s obzirom na provođenje pošumljavanja, privremen. Nakon provedbe p aktivnosti očekuje se povremeno uznemiravanje ovih vrsta zbog prisutnosti ljudi te provođenja aktivnosti gospodarenja šumama i održavanja šumske i edukacijske infrastrukture. Radi se o povremenom i kratkotrajnom utjecaju. S obzirom na navedeno, karakteristike pojedinih aktivnosti i zabrane njihova provođenja tijekom sezone gniježđenja, mogućnost značajnog negativnog utjecaja projekta na navedene ciljne vrste ptica može se isključiti.

Uzimajući u obzir da se provođenje zahvata planira u etapama, karakteristike pojedinih aktivnosti, propisan način provođenja pojedinih projektnih aktivnosti izvan perioda gniježđenja ciljnih vrsta ptica, što obuhvaća i period razmnožavanja i povećane aktivnosti i drugih ciljnih vrsta te dugoročno pozitivne utjecaje u smislu povećanja površina pojedinih ciljnih stanišnih tipova i staništa povoljnih za pojedine ciljne vrste, kao i uklanjanja stranih invazivnih biljnih vrsta, mogućnost značajnih negativnih utjecaja na ciljne vrste i stanišne tipove područja ekološke mreže HR2001308 Donji tok Drave, HR2000372 Dunav – Vukovar, HR2000394 Kopački rit te HR1000016 Podunavlje i donje Podravlje, može se isključiti. S obzirom na udaljenost od granice obuhvata područja zahvata i karakteristike elemenata projekta može se isključiti mogućnost značajnih negativnih utjecaja na područje ekološke mreže HR2000728 Biljsko groblje.

Vezano uz sagledavanje kumulativnih utjecaja s ostalim planiranim i postojećim zahvatim, doprinos predmetnog projekta nije ocijenjen kao značajan. Predmetni zahvat doprinjet će utjecajima postojećih i planiranih zahvata na projektnom području u vidu gubitka staništa. Međutim, uzimajući u obzir prostornu i vremensku ograničenost predmetnog zahvata, prvenstveno utjecaj uklanjanja postojećih šumskih sastojina koji je privremenog karaktera, ocijenjeno je da izvođenje zahvata neće značajno pridonijeti skupnom utjecaju na ciljne vrste i staništa te cjelovitost navedenih područja ekološke mreže.

Slijedom provedenog postupka Prethodne ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu za predmetni zahvat, uzimajući u obzir obilježja zahvata i planirani način provođenja te očekivane utjecaje, može se isključiti mogućnost značajnih negativnih utjecaja na cjelovitost i ciljeve očuvanja područja ekološke mreže zahvat je prihvatljiv za ekološku mrežu i nije potrebno provesti Glavnu ocjenu prihvatljivosti. Lokacija planiranog zahvata nalazi se unutar područja zaštićenog temeljem Zakona o zaštiti prirode, u Parku prirode Kopački rit (8,16 km²) te u Regionalnom parku Mura - Drava (19,37 km²). Uzimajući u obzir obilježja i obuhvat zahvata te doseg utjecaja, uz pridržavanje načina provođenja zahvata kako je opisano u Elaboratu, zahvat neće imati nepovoljan utjecaj na okoliš i prirodu.

Aktivnosti (1), (2) i (3) tijekom provedbe uzrokovat će izravne promjene u fizičkoj strukturi i izgledu **krajobraza**, ali taj utjecaj bit će privremen. Nakon radova razminiranja sve površine privest će se u stanje blisko izvornom, obnova šuma i šumskog zemljišta rezultat će obnovom autohtone šumske vegetacije, dok će se obnova i izgradnja šumske protupožarne infrastrukture velikim dijelom odvijati na postojećim prostornim strukturama prosjeka. Građevinski radovi na obnovi postojeće šumske kuće (4) privremeno će i u neznatnoj mjeri izmijeniti izgled krajobraza dok izgradnja poučno-rekreativnih staza neće predstavljati prostornu strukturu koja narušava izgled i prirodnost područja. Aktivnost (5) nema utjecaj na krajobraz- Utjecaj aktivnosti (6) je zanemariv, jer zahvat ima mali prostorni doseg. Nakon provedbe sve aktivnosti pozitivno će utjecati na krajobrazna obilježja.

Aktivnosti neće utjecati na **kulturno-povijesnu baštinu** budući da nisu u izravnom doticaju s kulturnim dobrima, niti se nalaze u njihovoj blizini.

Budući da će se planirane aktivnosti provoditi u nenaseljenim područjima iste neće imati utjecaja na **stanovništvo**. Utjecaji na **infrastrukturu** koji mogu nastati uslijed razminiranja (1) lokalnog su i kratkotrajnog karaktera, dok ostale aktivnosti neće utjecati na infrastrukturu.

Aktivnost (1) će uzrokovati pojavu **buke** uslijed razminiranja, povećanog prometa, korištenjem strojeva i alata te zbog detonacija MES. Ovaj utjecaj će biti kratkotrajan, privremen i

reverzibilan. Osle aktivnosti također će tijekom provedbe utjecati na povećanu razinu buke, ali utjecaji će biti lokalnog i privremenog karaktera.

Emisije stakleničkih plinova očekuju se tijekom provođenja aktivnosti (1), (2) i (3) uslijed korištenja strojeva za pripremu površina razminiranja i šumskih traktora te pojačanim prometom teškim teretnim vozilima radi transporta. Nakon provedbe aktivnosti (2) očekuje se dugoročan pozitivan utjecaj na **klimatske promjene**, jer će pridonijeti obnovi vegetacijskog pokrova i unaprijedit će se protupožarna zaštita. Ostale aktivnosti neće imati utjecaj na emisije stakleničkih plinova. Na projektnom području uočeni su trendovi promjena klimatoloških, hidroloških i hidromorfoloških uvjeta te se očekuje daljnja promjena navedenih ključnih osobitosti razmatranog sustava poplavnog područja Drave i Dunava. Ove promjene zasigurno će tijekom narednih desetljeća imati značajan utjecaj na ekosustav Drave i Dunava, a to će se odraziti i na uvjete korištenja prostora.

Aktivnosti će generirati neopasni i opasni **otpad** s kojim će se gospodariti prema propisima te se ovaj utjecaj ocjenjuje prihvatljivim.

Izvanredni događaji koji mogu nastati tijekom provedbe aktivnosti odnose se na korištenje mehanizacije i strojeva, transportnih vozila, motornih pila te ostale opreme. U slučaju da dođe do izvanrednih događaja, primjenom propisanih postupaka i pravovremenom intervencijom, negativni utjecaji se mogu spriječiti ili značajno umanjiti. Nakon završetka projektnih aktivnosti ne očekuje se pojava izvanrednih događaja.

Predmetni projekt planiran je na području koje na sjeveru graniči s Mađarskom i na istoku s Republikom Srbijom. Projektne aktivnosti udaljene su od mađarske granice više od 20 km, dok se dio granice obuhvata projekta proteže uz granicu s Republikom Srbijom. Najbliži element projekta je razminiranje - minski sumnjivo područje na udaljenosti oko 240 m od državne granice s Republikom Srbijom. Pri tome je teritorij Republike Srbije nasuprot ovog dijela zahvata nenaseljen. S obzirom značajke predmetnog zahvata ne očekuje se značajan **prekogranični utjecaj** planiranih aktivnosti.

Sukladno svemu navedenom, uz poštivanje propisa iz područja zaštite okoliša i prirode, posebnih uvjeta drugih nadležnih tijela te s obzirom na obilježje zahvata, ocijenjeno je da zahvat neće imati značajan negativan utjecaj na sastavnice okoliša.

Točka I. ovog rješenja temelji se na članku 129. Zakona o općem upravnom postupku s obzirom da je odredbom članka 129. propisano da se nezakonito rješenje može ukinuti ili poništiti u cijelosti ili djelomično i nakon isteka roka za žalbu. Prema odredbi stavka 2. točke 3. istog članka rješenje kojim je stranka stekla neko pravo može se poništiti u slučaju očite povrede materijalnog propisa, odnosno rješenje kojim je stranka stekla neko pravo može se poništiti ili ukinuti ovisno o prirodi upravne stvari i posljedicama koje bi nastale poništenjem ili ukidanjem rješenja. Poništeno rješenje je doneseno temeljem slobodne ocjene te rješenje nije u granicama dane ovlasti ili nije u skladu sa svrhom radi koje je ovlast dana.

Točka II. ovog rješenja temelji se na tome da je Ministarstvo sukladno članku 78. stavku 2. Zakona o zaštiti okoliša i članku 24. stavku 1. Uredbe ocijenilo, na temelju dostavljene dokumentacije i mišljenja nadležnih tijela, a prema kriterijima iz Priloga V. Uredbe, da planirani zahvat neće imati značajan negativan utjecaj na okoliš i stoga nije potrebno provesti postupak procjene utjecaja na okoliš.

Točka III. ovog rješenja temelji se na tome da je Ministarstvo sukladno odredbama članka 90. stavka 3. Zakona o zaštiti okoliša i članka 30. stavka 9. Zakona o zaštiti prirode u okviru postupka ocjene o potrebi procjene provelo prethodnu ocjenu prihvatljivosti za ekološku mrežu te isključilo mogućnost značajnijeg utjecaja na ekološku mrežu i stoga nije potrebno provesti glavnu ocjenu prihvatljivosti za ekološku mrežu.

Točka IV. ovoga rješenja, rok važenja rješenja, propisana je u skladu sa člankom 92. stavkom 3. Zakona o zaštiti okoliša.

Točka V. ovoga rješenja, mogućnost produljenja važenja rješenja, propisana je u skladu sa člankom 92. stavkom 4. Zakona o zaštiti okoliša.

Točka VI. ovog rješenja o obvezi objave rješenja na internetskim stranicama Ministarstva utvrđena je na temelju članka 91. stavka 2. Zakona o zaštiti okoliša.

UPUTA O PRAVNOM LIJEKU:

Ovo rješenje je izvršno u upravnom postupku i protiv njega se ne može izjaviti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor. Upravni spor pokreće se tužbom Upravnom sudu u Osijeku, Trg Ante Starčevića 7, u roku 30 dana od dana dostave ovog rješenja. Tužba se predaje navedenom upravnom sudu neposredno u pisanom obliku, usmeno na zapisnik ili se šalje poštom, odnosno dostavlja elektronički.

Upravna pristojba na zahtjev i ovo rješenje naplaćena je državnim biljezima u iznosu propisanom sukladno Zakonu o upravnim pristojbama („Narodne novine“, broj 115/16).

DOSTAVITI:

- Hrvatske šume d.o.o., Ulica kneza Branimira 1, Zagreb (R!, s povratnicom)